

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 393

Malatya Milletvekili Mahmut Mücahit Fındıklı ve Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun ile 3 Milletvekilinin; Elektrik Piyasası Kanunu ile Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
(2/1059, 1/689)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1059 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri5

• 1/689 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı6
- Genel Gerekçesi6
- Madde Gerekçeleri6
- Metni7

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu8

• Muhalefet Şerhleri14

• Teklif Metni24

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin24

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elektrik Piyasası Kanunu ile Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

21/12/2012

Mahmut Mücahit Fındıklı

Malatya

Ali Ercoşkun

Bolu

Osman Çakır

Düzce

Ali Aydınlioğlu

Balıkesir

Kerim Özkul

Konya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1059)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda yer alan; elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, geçiş döneminde dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından koruyacak şekilde tesis edilmiş fiyat eşitleme mekanizmasının uygulaması, 31/12/2012 tarihinde sona erecektir. Ancak sektöre ilişkin geçiş dönemi uygulamaları tamamlanmamıştır. Fiyat Eşitleme Mekanizması ile Ulusal Tarife uygulamalarına belirli bir süre daha devam edilmesi ve yüksek oranda artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve arz güvenliğimizin sağlanmasını teminen, yeni devreye girecek üretim tesislerine sağlanan teşviklerin süresinin uzatılması gereklidir.

Ayrıca, 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde, kesinti veya kısıntıya gidilmesi halinde, bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatı ile ikincil yakıtla elektrik üretmeleri halinde kullandıkları ikincil yakıt alımları, elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi amacıyla, 31/12/2012 tarihine kadar Özel Tüketim Vergisinden muaftır. Yap-İşlet-Devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/imtiyaz sözleşmeleri sona ermediğinden, söz konusu muafiyetin, 2015 yılına kadar devam etmesi amacıyla 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda gerekli düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının c) bendinin 3 numaralı alt bendinin son paragrafında "Dağıtım şirketleri, üretim ve perakende satış faaliyetlerini, 1/1/2013 tarihinden itibaren ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürütürler." hükmü yer almakta olup, dağıtım şirketleri ayrıştırma işlemlerini başlatmış bulunmaktadır. Ancak, 21 elektrik dağıtım şirketinin ayrıştırma işlemleri sonucunda önemli miktarda vergi, resim, harç masrafı ortaya çıkmakta olup, söz konusu meblağın tüketicilere yansıtılması durumunda elektrik fiyatlarında artış yapılması zorunluluğu doğacaktır. Ortaya çıkan masrafların tüketicilere yansıtılmamasını teminen ilgili cümlelerin Kanuna eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 2- 4628 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesinde belirtilen yürürlük süresinin 31/12/2012 tarihinde bitmesi ve sektöre ilişkin geçiş dönemi uygulamalarının tam olarak sona ermemesi sebebiyle, Fiyat Eşitleme Mekanizması ile Ulusal Tarife uygulamalarına belirli bir süre daha devam edilmesini teminen, madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 3- Yüksek oranda artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve arz güvenliğimizin sağlanmasını teminen, yeni devreye girecek üretim tesislerine sağlanan teşviklerin süresi uzatılmaktadır.

Madde 4- 3096 sayılı Kanun çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesinti veya kısıntıya gidilmesi halinde bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatı ile ikincil yakıtla elektrik üretmeleri halinde kullandıkları ikincil yakıt alımlarının özel tüketim vergisinden muaf tutulması ile elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi amaçlanmaktadır.

Yap-İşlet-Devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/ımtiyaz sözleşmeleri sona ermemiştir. Yapılan düzenleme ile muafiyetin sözleşme bitimine kadar devam etmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-526/3876

24/9/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 13/8/2012 tarihinde kararlaştırılan "Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/689)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

3096 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesinti veya kısıntıya gidilmesi halinde bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatıyla ikincil yakıtla elektrik üretilmeleri durumunda kullandıkları ikincil yakıt alımlarının özel tüketim vergisinden muaf tutulması ile elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi amaçlanmaktadır.

Yap-işlet-devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/imtiyaz sözleşmeleri 2019 tarihinde sona erecektir. Tasarı ile, ikincil yakıt alımlarında söz konusu olan muafiyetin sözleşme bitimine kadar devam etmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 3096 sayılı Kanun çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesinti veya kısıntıya gidilmesi halinde bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatıyla ikincil yakıtla elektrik üretilmeleri durumunda kullandıkları ikincil yakıt alımlarının özel tüketim vergisinden muaf tutulması ile elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi amaçlanmaktadır.

Madde ile, yap-işlet-devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/imtiyaz sözleşmeleri 2019 tarihinde sona ereceğinden ikincil yakıt alımlarında söz konusu olan muafiyetin sözleşme bitimine kadar devam etmesi hüküm altına alınmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA

DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun geçici 5 inci maddesinde yer alan “31/12/2012” ibaresi “31/12/2019” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı V.

C. Yılmaz

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı V.

M. M. Eker

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

9/1/2013

Esas No: 2/1059, 1/689

Karar No: 27

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 24/9/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/10/2012 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/689 esas numaralı “Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile Malatya Milletvekili Mahmut Mücahit FINDIKLI ve Bolu Milletvekili Ali ERÇOŞKUN ile üç milletvekili tarafından hazırlanarak 21/12/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/1059 esas numaralı “Elektrik Piyasası Kanunu ile Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 2/1/2013 tarihinde yaptığı 22 nci birleşiminde, Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü (TETAS), Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO), Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü (BOTAS) ve Elektrik Üreticileri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmeye başlanmış; ancak Tasarı ve Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce verilen bir önerge doğrultusunda, 1/689 esas numaralı Kanun Tasarısı ile 2/1059 esas numaralı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 35 inci maddesi uyarınca birbirleriyle ilgili görülerek birleştirilmesi ve görüşmelerde 2/1059 esas numaralı Kanun Teklifinin esas alınması kararlaştırılmıştır.

➤ 1/689 esas numaralı Kanun Tasarısının gerekçesinde özetle aşağıdaki değerlendirmelere yer verilmiştir:

- 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı “Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun” çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesinti veya kısıntıya gidilmesi nedeniyle, bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatıyla ikincil yakıtla elektrik üretmeleri durumunda kullandıkları ikincil yakıt alımlarının özel tüketim vergisinden istisna tutulması, böylece elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi amaçlanmaktadır.

- Yap-işlet-devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/imtiyaz sözleşmelerinin 2019 yılında sona erecek olması nedeniyle söz konusu santrallerin ikincil yakıt alımlarına ilişkin istisnanın sözleşme bitimine kadar devam etmesi amaçlanmaktadır.

➤ 1/689 esas numaralı Kanun Tasarısının maddeleri incelendiğinde;

- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun geçici 5 inci maddesinde yer alan “31/12/2012” ibaresinin “31/12/2019” şeklinde değiştirilmesi suretiyle yap-işlet-devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin ikincil yakıt alımlarında özel tüketim vergisinden istisna tutulması uygulamasına 2019 yılı sonuna kadar devam edilmesinin,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

➤ 2/1059 esas numaralı Kanun Teklifinin gerekçesinde özetle aşağıdaki değerlendirmelere yer verilmiştir:

- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca dağıtım şirketlerinin üretim ve perakende satış faaliyetlerini 1/1/2013 tarihinden itibaren ancak ayrı tüzel kişilikler olarak yürütebilecekleri hüküm altına alındığından dağıtım şirketlerinin ayrıştırma işlemlerine başlandığı, ancak 21 elektrik dağıtım şirketinin ayrıştırma işlemleri sonucunda önemli miktarda vergi, resim ve harç masrafinin ortaya çıktığı, söz konusu meblağın tüketicilere yansıtılması durumunda ise elektrik fiyatlarında ciddi ölçüde bir artış yapılmasının zorunlu hale gelecek olması nedeniyle, bu kapsamda gerçekleştirilecek iş ve işlemlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna tutulması amaçlanmaktadır.

- Fiyat Eşitleme Mekanizması ile Ulusal Tarife uygulamalarına ilişkin geçiş sürecini düzenleyen 4628 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinde belirtilen yürürlük süresinin 31/12/2012 tarihinde bitmesi ve sektöre ilişkin geçiş dönemi uygulamalarının tam olarak sonra ermemesi sebebiyle Fiyat Eşitleme Mekanizması ile Ulusal Tarife uygulamalarına belirli bir süre daha devam edilmesi amaçlanmaktadır.

- Yüksek oranda artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve arz güvenliğimizin sağlanmasını teminen, yeni devreye girecek üretim tesislerine sağlanan teşviklerin süresinin uzatılması öngörülmektedir.

- 3096 sayılı Kanun çerçevesinde tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesinti veya kısıntıya gidilmesi halinde bu santrallerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatı ile ikincil yakıtla elektrik üretmeleri halinde kullandıkları ikincil yakıt alımlarının özel tüketim vergisinden istisna tutulması ile elektrik enerjisi tarifelerinin aşağıya çekilmesi, ayrıca yap-işlet-devret modeli ile kurulan doğalgaz santrallerinin uygulama/ımtiyaz sözleşmeleri sona ermemiş olduğundan yapılan düzenleme ile söz konusu istisnanın sözleşme bitimine kadar devam etmesi amaçlanmaktadır.

➤ 2/1059 esas numaralı Kanun Teklifinin maddeleri incelendiğinde;

- Dağıtım şirketlerinin üretim ve perakende satış faaliyetlerinin 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesi gereğince ayrıştırılmasına ilişkin iş ve işlemlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna tutulmasının,

- Fiyat eşitleme mekanizmasının 31/12/2015 tarihine kadar uygulanmasının, tüm kamu ve özel dağıtım şirketlerinin fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer almasının, 31/12/2015 tarihine kadar ulusal tarife uygulamasının gereklerinin esas alınmasının ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanması ile 31/12/2015 tarihine kadar tüm hesapların ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulmasının, ayrıca bu kapsamdaki sürelerin uzatılmasına Bakanlar Kurulunun yetkili kılınmasının,

- İlk defa işletmeye alınacak olan üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilerin, sağlanan teşviklerden yararlandırılması amacıyla işletmeye giriş tarihinin 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmasının ve bu sürenin de uzatılabilmesine ilişkin Bakanlar Kuruluna yetki verilmesinin,

- Özel Tüketim Vergisi Kanununun geçici 5 inci maddesinde düzenlenen elektrik üretiminde kullanılacak ikincil yakıtların ÖTV'den istisna tutulmasına ilişkin sürenin 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmasının ve bu sürenin de uzatılabilmesine ilişkin Bakanlar Kuruluna yetki verilmesinin,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Kanun Tasarı ve Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Enerji talebinin yerli üretimden karşılanma oranının azalmakta olduğu; 1990 yılında yüzde 48 olan enerji talebinin yerli üretimden karşılanma oranının, 2009 yılında yüzde 29,5'e, 2010 yılında yüzde 28'e, 2011 yılında ise yüzde 27,6'ya düştüğü, bu durumun enerjide dışa bağımlılığın artmasının önemli bir göstergesi olduğu ve enerjide dışa bağımlılığı azaltmak konusunda açıklanan stratejik belgelerdeki politikalara da uygun düşmediği,

- Türkiye'nin birincil enerji tüketiminin yüzde 87'sini karşılayan; doğal gazın yüzde 98'inin, petrolün yüzde 91'inin ve taşkömürünün yüzde 90'ının ithal edilmekte olduğu, 2011 yılında 240 milyar dolar olan ithalatın yüzde 22,42'sini enerji ithalatının oluşturduğu, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması için tasarrufun yanında yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması gerektiği,

- Fuel oilden alınan ÖTV tutarının 0,2240 TL/kg ile 0,2370 TL/kg arasında değiştiği, motorinde ise ÖTV tutarının 1,5945 TL olduğu, bu çerçevede elektrik üretiminde kullanılan ikincil yakıtlara ilişkin ÖTV istisnasında sürelerin uzatılmasının devletin vergi alacaklarından vazgeçmesi anlamına geldiği, bu kapsamda vazgeçilen verginin ne kadar olduğunun hesaplanması gerektiği,

- İkincil yakıt kullanımına ilişkin ÖTV istisnasının Teklif ile 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmasının öngörüldüğü, ancak söz konusu sürenin Bakanlar Kurulunca sınırsız bir şekilde uzatılmasına imkan sağlanmasının sakıncalı olduğu,

- Bölgeler arası maliyet farklarının engellenememesi nedeniyle ulusal tarifeyle ilişkin geçiş sürecinin uzatılmasının doğru bir uygulama olmadığı, bunun yerine bölgeler arası maliyet farklarını engelleyici tedbirlerin alınması gerektiği,

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının son yıllarda attığı adımlarla ithal enerjiye alternatif projeler üretildiği ve bu alandaki gelişmelerle özellikle doğalgazın enerji tüketimindeki payının azaldığı, bu kapsamda Soma, Tavşanlı ve Seyitömer'de kömürden sentetik gaz üretimi yapacak tesisin kurulmasının takdir edilecek bir çalışma olduğu, alternatif enerji kaynağı arayışlarının daha da artırılarak devam etmesi gerektiği,

- Elektrik piyasasında yapılan düzenlemelerle üretim, dağıtım ve perakende satış işlemlerinin birbirinden ayrılmasının öngörüldüğü, böylece piyasanın daha rekabetçi hale geleceği ve enerji fiyatlarının piyasa şartlarında oluşacağı, diğer yandan tüketicilerin enerji ihtiyaçlarını gidermek konusunda firma tercihinde bulunabileceği, böylelikle yapılması öngörülen düzenlemelerin bu sistemin işleyişine katkı sağlayacağı,

- Doğal gazın yüzde 98'inin ithal edildiği, söz konusu doğal gaz ithalatının yüzde 58'inin Rusya'dan, yüzde 18'inin ise İran'dan yapıldığı dikkate alındığında bu durumun arz güvenliğinin sağlanması anlamında önemli bir tehdit oluşturduğu,

- Kaçak elektrik kullanımı sonucu ortaya çıkan maliyetin kaçak elektrik kullanmayan dürüst vatandaşlara yansıtılmasının doğru olmadığı, fiyat eşitleme mekanizması uygulamasının da bir an önce sistem kurularak sona erdirilmesi gerektiği,

- Kayıp-kaçağın belli bir sürenin sonunda regüle edilebileceği, ancak bunun için bir geçiş sürecinin gerekli olduğu, esasında bu maliyetin kayıp-kaçak şeklinde faturaya yansıtılmasının doğru olmadığı ve tarifeyle yansıtılması gerektiği,

şeklindeki görüş, öneri ve eleştirilerin ardından Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- 2008 yılında yürürlüğe giren 5784 sayılı Kanun ile elektrik dağıtım şirketlerinin 1/1/2013 tarihinden itibaren üretim ve perakende satış faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler altında yürütmelerinin zorunlu hale getirildiği, yapılması öngörülen düzenleme ile elektrik maliyetlerinin artmaması ve tüketiciye yansımaması için dağıtım şirketlerince başlanan ayırıştırma işlemlerinden vergi alınmamasının amaçlandığı,

- Elektrik piyasasında serbest piyasanın oluşturulmasına yönelik olarak üretim ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi kapsamında öncelikle dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesinin gündeme alındığı ve 2006 yılı sonunda satış sürecinin tamamlanmasının hedeflendiği, ancak bazı bölgelerde elektrik kayıp ve kaçağının fazla olmasının özelleştirme sürecini olumsuz etkilemesi nedeniyle 2006-2010 dönemi için fiyat eşitleme mekanizmasının uygulamaya konduğu, 2008 yılı Temmuz ayında yapılan değişiklik ile uygulamanın 2012 yılı sonuna kadar uzatıldığı, sistemin tam olarak oturabilmesi için düzenleme ile ulusal tarife uygulamasının üç yıl daha uzatılmasının gereklilik arz ettiği,

- 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesi uyarınca 31/12/2012 tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere sağlanan bazı teşviklerin 2015 yılı sonuna kadar devam etmesinin sektör ve arz güvenliği açısından gerekli bir düzenleme olduğu,

- İkincil yakıt kullanımına ilişkin ÖTV istisnasının halihazırda uygulandığı, düzenleme ile istisna uygulamasına ilişkin sürenin uzatılmasının yeni bir vergi istisnası anlamına gelmediği, ancak 2012 yılı için söz konusu istisnanın uygulanmaması halinde elde edilecek gelirin 250 milyon TL olarak hesaplandığı, diğer taraftan ilk defa işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere sağlanan iletim sistemi kullanım bedelinin yüzde 50 indirimli uygulanmasına ilişkin teşvikin 2012 yılında 95,8 milyon TL tutarında olduğu,

- Belli bir alanda yaşanan dönüşüm sürecinde yasalarda değişiklikler olabildiği, enerji sektöründe önemli bir değişim yaşandığı, özel sektör santrallerinin üretimdeki payının on yıl önce yüzde 34 olduğu, 2015 yılı sonuna kadar söz konusu oranın yüzde 75'e kadar çıkmasının öngörüldüğü, bu husustaki geçiş sürecinin çok dikkatli yönetilmesi gerektiği, benzer geçiş sürecini gerçekleştiren İngiltere'de 9 kez kanun değişikliğine gidildiği,

- Enerjide dışa bağımlılık konusunda gösterilen hassasiyetin önemli olduğu ancak çok fazla alternatifin de bulunmadığı, alternatif enerjiye ilişkin Bakanlığın her türlü desteği sunduğu ve gerekli teşviklerin sağlandığı, hâlihazırda güneş enerjisi ile elektrik üretimine doğal gaz ile üretime kıyasla daha yüksek fiyatlı alım garantisi verildiği ve rüzgar, güneş ve jeotermal enerjide 10 yıllık alım garantisinin bulunduğu,

- Enerjide 54 milyar dolarlık ithalatın olduğu ancak bunun yüzde 68'inin ulaşımında kullanılmasına rağmen ithalat rakamlarının enerji sektöründe gösterildiği, enerji sektöründe kullanılan ham petrol ve türevlerinin ise yüzde 2 oranında olduğu,

- Doğalgaz fiyatlarının ülkemizde iddia edildiğinin aksine yüksek olmadığı, ülkemizde doğalgaz fiyatının 27 AB ülkesinin ortalamasının altında olduğu,

- Abonelik sözleşmeleri kapsamında TEDAŞ tarafından güvence bedeli alındığı, özelleştirme öncesinde alınmış bu tutarların TEDAŞ'ın üzerinde kaldığı, ancak özelleştirme sonrasında alınan güvence bedellerinin özelleştirmeyi alan firmanın sorumluluğunda olduğu,

- Kayıp ve kaçak elektrik kullanımı ile çok ciddi mücadele yürütüldüğü ve bu mücadelenin kararlılıkla devam edeceği,

- Türkiye'nin elektrikte bölgesel tarifeye erken geçmesi durumunda bölgesel fiyat farklılıklarının çok yüksek olacağı, böyle bir durumda kayıp kaçağın fazla olduğu bölgelerde elektrik fiyatı artacağından bu bölgelerde kaçak elektrik kullanmayan dürüst vatandaşlara daha fazla yük bineceği, ayrıca ülkemizde elektriğin doğuda üretilen batıda tüketilen bir yapısı olduğu, iletimde de yüzde 7 civarında bir kayıp söz konusu olduğu ve bu gibi unsurların da maliyet içinde düşünülmesi gerektiği,

- 31/12/2012 tarihi itibarıyla kamu ve özel olmak üzere toplam 21 dağıtım şirketinin üretim ve perakende satış faaliyetlerine ilişkin ayrıştırma işlemlerinin tamamlandığı,

- Bir ülkenin doğal gaz ihtiyacının en az yüzde 15’ini depolayabilmesinin gerektiği, ülkemizde mevcut depolama kapasitesinin 2,6 milyar metreküp olduğu, bu miktarın yıllık tüketimin yirmide birine denk geldiği, depolama kapasitesinin artırılması amacıyla söz konusu alanın özel sektör yatırımlarına açıldığı, depolama konusunda özel sektörden EPDK’ya başvuruların olduğu, yakın zamanda da Tuz Gölü’nde 1 milyar metreküplük depolama kapasitesinin hayata geçirileceği,

ifade edilmiştir.

Tasarı ve Teklifin tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Teklif metni esas alınarak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir. Teklifin,

- Çerçeve 1 inci maddesi; 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre yapılması gereken ayrıştırma işlemlerinin vergiden istisna edilmesi amacıyla 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin sonuna eklenen cümlelerin, bahse konu işlemlerin Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında sayılmasını teminen “Bu kapsamda gerçekleştirilecek ayrıştırma işlemleri; kayıtlı değerler üzerinden yapılması şartıyla, Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan bölünme sayılır.” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 nci maddesi; Teklifte öngörülen atfın kanun tekniğine uygun olarak 4628 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine yapılması amacıyla 4628 sayılı Kanunun değiştirilmesi öngörülen geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin “Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi uyarınca kurulan perakende satış şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.” şeklinde ve Bakanlar Kuruluna süre uzatımına ilişkin verilen yetkinin sınırlandırılması amacıyla aynı maddenin dördüncü fıkrasında yer alan “sürelerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “beş yıla kadar” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 3 üncü maddesi; Bakanlar Kuruluna verilen süre uzatımına ilişkin yetkinin sınırlandırılması amacıyla 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin sonuna eklenen cümlede yer alan “sürenin” ibaresinden sonra gelmek üzere “beş yıla kadar” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 4 üncü maddesi; Özel Tüketim Vergisi istisnasının 31/12/2019 tarihine kadar uzatılmasını teminen değiştirilmesi ve istisna süresinin uzatılmasına dair Bakanlar Kuruluna yetki veren düzenlemenin metinden çıkarılması suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 5 inci maddesi; mevcut düzenlemelerde yer alan ve 31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş hükümlerinin; süre olarak herhangi bir boşluğa meydan verilmeden “Bu Kanun 1/1/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 6 ncı maddesi; aynen,
kabul edilmiştir.

Diğer taraftan Teklifin tamamı, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak, kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

Ayrıca, İçtüzüğü’nün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kurul’daki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi bakımından Bitlis Milletvekili Vedat DEMİRÖZ, Kayseri Milletvekili Ahmet ÖKSÜZKAYA, Manisa Milletvekili Recai BERBER ve Gümüşhane Milletvekili Feramuz ÜSTÜN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Lütfi Elvan</i> Karaman	Başkanvekili <i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> Isparta	Sözcü <i>Ahmet Öksüzkaya</i> Kayseri (Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip <i>Vedat Demiröz</i> Bitlis (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Şükrü Erdiñç</i> Adana	Üye <i>Necdet Ünüvar</i> Adana
Üye <i>Ekrem Çelebi</i> Ağrı	Üye <i>İzzet Çetin</i> Ankara (Ayrışık oy ektedir)	Üye <i>Bülent Kuşoğlu</i> Ankara (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Sadık Badak</i> Antalya	Üye <i>Mehmet Günal</i> Antalya (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Haluk Ahmet Gümüş</i> Balıkesir (Ayrışık oy ektedir)
Üye <i>Hüseyin Şahin</i> Bursa	Üye <i>Cahit Bağcı</i> Çorum	Üye <i>Mehmet Yüksel</i> Denizli
Üye <i>Cengiz Yavilioğlu</i> Erzurum	Üye <i>Salih Koca</i> Eskişehir	Üye <i>A. Nejat Koçer</i> Gaziantep
Üye <i>Feramuz Üstün</i> Gümüşhane (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Adil Kurt</i> Hakkâri (Muhalefet şerhi var)	Üye <i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i> İstanbul (Ayrışık oyum ektedir)
Üye <i>Aydın Ağan Ayaydın</i> İstanbul (Ayrışık oyum ektedir)	Üye <i>Ahmet Baha Öğütken</i> İstanbul	Üye <i>Müslim Sarı</i> İstanbul (Ayrışık oyum ektedir)
Üye <i>Rahmi Aşkın Türeli</i> İzmir (Ayrışık oyum ektedir)	Üye <i>Ahmet Arslan</i> Kars	Üye <i>Mustafa Baloğlu</i> Konya
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Mustafa Şahin</i> Malatya	Üye <i>Erkan Akçay</i> Manisa (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa	Üye <i>Recai Berber</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sümer Oral</i> Manisa (Muhalefet şerhim var)
Üye <i>Ali Boğa</i> Muğla	Üye <i>Abdulkерim Gök</i> Şanlıurfa	Üye <i>Ertuğrul Soysal</i> Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

1/689 esas numaralı Tasarı, sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara ÖTV istisnası uygulamasının uzatılmasına yöneliktir. Zira 2008 yılında çıkarılan 5784 sayılı Kanunun 10. maddesiyle 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmiş ve elektrik enerjisi talebinin karşılanması amacıyla, sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara 31.12.2012 tarihine kadar ÖTV istisnası getirilmiştir.

Bu çerçevede, elektrik üreticileri, satın aldıkları fuel oileri ve motorinleri elektrik üretiminde yakıt olarak kullanmaları kaydıyla, söz konusu yakıtlar için ÖTV ödememektedir. Böylece, elektrik üretiminde maliyetler aşağıya çekilmektedir. Ancak 5784 sayılı Kanunla getirilen bu istisna süreli olup, 2012 sonu itibarıyla sona ermiştir. 24 Eylül 2012 tarihinde TBMM’ye sunulan Tasarıyla söz konusu istisnanın uygulamasının devam ettirilerek 2019 yılı sonuna kadar uzatılması istenmektedir.

2/1059 esas numaralı Teklifin maddelerinden biri de yine 1/689 sayılı Tasarıda yer alan ÖTV istisnası uygulamasının uzatımına ilişkin iken diğer maddeleri elektrik piyasasına yönelik çeşitli düzenlemeler içermektedir. Teklifteki bu maddeler 17 Aralık 2012’de TBMM’ye sunulan Elektrik Piyasası Kanun Tasarısında aynen yer alan hükümler olup, söz konusu Tasarı halen esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun; tali olarak da Plan ve Bütçe Komisyonunun gündeminde bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere, AKP Meclise sunduğu bir Tasarıda yer alan bazı kendi tabiriyle “acil” hükümleri ayrıca bir teklif haline getirmiş, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı da komisyon görüşmeleri sırasındaki tavrı ve sunumu ile bu teklifi bir tasarı gibi sahiplenmiştir. Nitekim teklifin ilk imza sahibi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı sayın Mücahit Fındıklı da bu durumu komisyon görüşmelerinde bizzat ifade etmiştir.

Artık AKP geleneği haline dönüşen, Bakanlıkların düzenleme ihtiyaçlarının bir kanun teklifi olarak TBMM gündemine getirilmesinin bir başka örneği olan bu Teklif, konuyla ilgili kamu kuruluşlarının görüşleri alınmaksızın, alelacele gündeme getirilen bir düzenleme mahiyetindedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında başta CHP olmak üzere, muhalefet partileri üyelerinin bu eksendeki eleştiri ve Teklifte yer alan hükümlerin esas düzenleme olan Elektrik Piyasası Kanun Tasarısı ile birlikte görüşülmesi talebi kabul görmemiş, AKP’li milletvekillerinin oylarıyla konunun aciliyeti öne sürülerek 1/689 sayılı Tasarıdaki hükmü de içeren söz konusu Teklifin esas alınması kararlaştırılmıştır.

Herşeyden önce bu usul doğru ve şık olmadığı gibi, 31/12/2012 ile sona erdiği ifade edilen uygulamalar açısından ileri sürülen aciliyet gibi gerekçeler de fazlasıyla izaha muhtaçtır. Zira dilediği düzenlemeyi istediği zaman ve şekilde yasalaştıran AKP, söz konusu düzenlemeyi 2012 bitmesine rağmen hayata geçirmemiştir. Bu duruma göre, ya düzenlemeler denildiği gibi acil değildir ve AKP, Meclisi yanıltmaktadır ya da bu düzenlemeler öneminin farkında olunmadığından gecikmiştir ki bu da AKP iktidarının ciddiyetsizliğini ve yetersizliğini göstermektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde esas alınan Teklifin hükümlerinde ise başta CHP’li üyeler olmak üzere Komisyonunda yapılan muhalefet katkılarıyla bazı düzeltmeler yapılmakla birlikte, genel olarak tespit, eleştiri ve önerilere kulak verilmemiştir.

Teklifin birinci maddesiyle elektrik maliyelerinin artmaması ve tüketicie yansımaması gerekçesiyle dağıtım şirketlerince başlanılan ayırıştırma işlemlerinden vergi alınmaması temin edilmek istenmektedir. Zira 2008 yılında çıkarılan 5784 sayılı Kanunun 3. maddesiyle elektrik dağıtım şirketlerinin, 1/1/2013 tarihinden itibaren üretim ve perakende satış faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler altında yürütmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Getirilmek istenen bir vergi istisnası olduğu halde, konuya ilişkin Maliye Bakanlığı'nın görüşü alınmamıştır. Bu süreçte ortaya çıkabilecek vergi yükü kurumlar vergisi, damga vergisi ve harçlardan oluşmaktadır. Ancak şirket kuruluşlarında vergi yükü olarak karşımıza çıkan damga vergisi ve harçlar olup, bunlar halihazırda zaten alınmamaktadır. Zira sermaye şirketlerinin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri işlemleri harçtan; bu şirketlerin kuruluşlarına, sermaye artırımlarına ve süre uzatımlarına ilişkin olarak düzenlenen kağıtlar da damga vergisinden istisnadır. Komisyon görüşmelerindeki tespit ve önerilerimiz ile Maliye Bakanlığı temsilcisinin değerlendirmeleri sonucunda madde metni daha doğru ve işlevsel hale getirilmiş, söz konusu ayırıştırma işlemlerinin kayıtlı değerler üzerinden yapılması durumunda bölünme işlemi sayılarak halihazırda Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan istisnadan yararlanılması sağlanmış, kurumlar vergisi yükü ortadan kaldırılmıştır.

Teklifin ikinci maddesi ise elektrik dağıtımında uygulama süresi 2012 sonunda biten çapraz sübvansiyonu da içeren ulusal tarifenin 2015 yılına kadar uygulamaya devam edilmesine yöneliktir.

Elektrik sektöründe serbest piyasanın oluşturulması için, üretim ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesine karar verilmiş, öncelikle dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi gündeme alınarak ve 2006 sonu itibarıyla satış sürecinin tamamlanması hedeflenmiştir. Ancak, bazı bölgelerde elektrik kayıp-kaçığının yüksek olması, özelleştirme sürecini olumsuz etkilemiştir. Bu durumu önlemek ve özelleştirme sürecinde bölgeler arası fiyat farklılıklarını ortadan kaldırmak için 2006-2010 dönemi için fiyat eşitleme mekanizması uygulamaya konulmuştur. Uygulama, Temmuz 2008'de 2012 yılı sonuna kadar uzatılmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) belirlediği sistem, bölgesel tarifeye geçene kadar ulusal tarifenin uygulanmasını esas almaktadır.

Ulusal Tarife sistemine göre, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Türkiye genelinde uygulanmak üzere her bir abone grubu için tek bir tarife belirlemektedir. Fiyat eşitleme mekanizması sistemine göre, kâr eden elektrik dağıtım şirketleri, zarar eden ve kaçığın yüksek olduğu dağıtım şirketlerine mali destek vermektedir.

Şüphesiz ki, bu uygulamanın en büyük nedeni elektrikte kayıp kaçığın -özellikle bazı bölgelerde- yüksek olmasıdır. Kayıp kaçığın yüksek olmasının maliyetini gizlemek adına uygulanan ve uygulaması uzatılmak istenen ulusal tarife doğru ve adil bir düzenleme değildir. Yapılması gereken, bölgesel tarifeye geçilerek bir bölgenin yükünü diğer bölge tüketicilerinden çıkarmaya son vermek, kayıp kaçığın yüksek olduğu bölgelerde ise bir yandan bu kaçığın engellenmesi, diğer yandan elektrik parasını ödeyemeyecek durumda olan vatandaşlara mali destek verilmesidir. Maalesef ülkemizde elektrik parasını dahi ödeyemeyecek pek çok vatandaşımız bulunmaktadır. Devlet olarak yapılması gereken ise bu vatandaşlarımızı kaçak elektrik kullanımına itmek değil, o vatandaşlarımızın temel ve zaruri bir ihtiyaç olan elektrik kullanımını bedelsiz sağlamaktır. Sosyal hukuk devletine yakışan da budur. Hem vatandaşlarımızın temel insani ihtiyaçları karşılanarak sosyal devletin; hem de çaresiz vatandaşlarımızın ahlaka ve kanuna aykırılık pahasına kaçak elektrik kullanımının önüne geçilmesi suretiyle hukuk devletinin gerekleri hayata geçirilmiş olacaktır.

Ancak bu tespit ve öneriler iktidar partisi tarafından dikkate alınmamış, komisyonda çapraz subvansiyonu içeren ulusal tarifenin uygulanmasına devam etmek yönünde karar alınmıştır.

Teklifin üçüncü maddesi ise elektrik piyasasında yer alan üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere uygulanmakta olan bazı teşviklerin süresinin uzatılmasına yöneliktir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 14. Maddesi uyarınca 31/12/2012 tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere bazı teşvikler sağlanmıştır. Bu teşvikler:

* Elektrik üretim tesislerine, işletmeye girişinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılması,

* Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtların damga vergisi ve harca tabi tutulmaması şeklindedir.

Ancak elektrik üreticilerine verilen bu teşvik süreli olup, 2012 sonu itibarıyla sona ermiştir. Bu Teklifte söz konusu teşvik uygulamasının devam ettirilerek 2015 yılı sonuna kadar uzatılması istenmektedir.

Enerji ihtiyacı sürekli artan, buna karşın üretimi bu talebe cevap veremeyen ve her yıl on milyarlarca dolarını enerji ithalatına harcayan bir ülkede elektrik üretiminde yerli kaynaklarının artması ve teşvik edilmesi gerekmektedir.

Teklifin dördüncü maddesi ise sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara ÖTV istisnası uygulamasının uzatılmasına yönelik olup, 1-689 esas numaralı Tasarı ile aynı hükmü taşımaktadır.

2008 yılında çıkarılan 5784 sayılı Kanunun 10. maddesiyle 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmiş ve elektrik enerjisi talebinin karşılanması amacıyla, sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara 31.12.2012 tarihine kadar ÖTV istisnası getirilmiştir.

Bu çerçevede, elektrik üreticileri, satın aldıkları fuel oileri ve motorinleri elektrik üretiminde yakıt olarak kullanmaları kaydıyla, söz konusu yakıtlar için ÖTV ödememektedir. Böylece, elektrik üretiminde maliyetler aşağıya çekilmeye çalışılmaktadır. Ancak 5784 sayılı Kanunla getirilen bu istisna süreli olup, 2012 sonu itibarıyla sona ermiştir. Teklif ile söz konusu istisnanın uygulamasının devam ettirilerek 2015 yılı sonuna kadar uzatılması istenmektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında istisna uygulamasının 2019 yılı sonuna kadar devam etmesi kararlaştırılmış, süre uzatımı konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Teklifin bu maddesiyle getirilen ÖTV istisnası sadece doğal gazla çalışan Yap-İşlet-Devret (YİD) santrallerinde kesinti ya da kısıntıya gidilmesi halinde, bu santrallerin Enerji Bakanlığı ikincil yakıtlı elektrik üretmeleri durumunda kullandıkları ikincil yakıt alımlarına yöneliktir. Kanun teklifinde söz konusu olan doğal gaz ve ikincil yakıt ile çalışan YİD santrallerin toplam üretim içindeki yüzdeleri ise yaklaşık % 2,6'dır.

Bu çerçevede, söz konusu ÖTV istisnası, toplam kapasite içindeki katkısı çok düşük oranda (% 2,6) olan doğal gazla çalışan ve ikinci yakıtla sözleşmeleri gereği (Bakanlık talimatı ile) geçmeleri zorunlu olan özel sektör YİD santralleri ile sınırlı bir vergi avantajı sağlanmasından öte bir anlam taşımamaktadır. Zira, YİD santralleri sözleşmeleri gereği, gerekli görüldüğünde Bakanlık talimatıyla,

ikincil yakıta geçmek zorundadırlar. Özellikle soğuk kış aylarında, ülkemizin doğal gaz depo kapasitesi çok yetersiz olduğundan konutlara gaz vermekte yetersiz kalılabilmekte, bu durumlarda genel olarak, doğal gazla çalışan santrallere verilen gaz miktarlarında kısıntıya gidilerek, geçici çözümler aranmaktadır. YİD'lerin de yetersiz kaldığı durumlarda, bu defa doğal gazla çalışan kamu santrallerine verilen gaz miktarlarına sınırlama getirilmektedir. Doğal gazla çalışan ve ikinci yakıta sözleşmeleri gereği (Bakanlık talimatı ile) geçmeleri zorunlu olan özel sektör YİD santrallerinin motorinle elektrik üretmeleri söz konusu olmaktadır. Bu uygulamalar ise zaman zaman elektrik kesintilerine ve elektrik fiyatlarında yukarı doğru baskıya yol açmaktadır.

Ancak konuyu sanki asıl amaç "elektrik tarifelerini düşürmek"miş gibi sunmak, hem yanıltıcıdır, hem de elektrik maliyet ve tarifelerini gerçekten düşürmek için yapılması gerekenleri perdelemektedir. Öncelikle bu eksenle yapılması gereken, ülkemizin arz güvenliği gerektirdiğinde ve Bakanlık gerek gördüğünde, doğal gazla çalışan diğer tüm kamu ve özel santrallerinin de ikincil yakıt kullanmaları halinde ÖTV ödemeyeceklerini temin etmektir.

Zira doğal gazla çalışan diğer santrallerin, mevcut mevzuat çerçevesinde, ikincil yakıtla çalışma zorunlulukları yoktur. Ancak, ikincil yakıtta ÖTV'yi tümünden (sadece YİD'lere değil) kaldırmak, teşvik edici olabileceğinden, arz güvenliğine yönelik herhangi bir risk görüldüğünde, bu santrallerin de ikincil yakıta geçmesiyle, etkili bir katkı elde edilebilecektir. Zira söz konusu YİD'lerin toplam % 2,6'lık katkısına karşılık, doğal gazla çalışan kamu + özel santrallerin Türkiye elektrik kurulu gücü toplamının % 36,7'sini oluşturmaktadır.

Teklifte söylendiği gibi, amaç gerçekten maliyetleri ve halka her gün artarak yansımakta olan elektrik faturası bedellerini aşağı çekmek ise çok daha ciddi ve kapsamlı politika değişikliğine gidilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, tüketilen elektriğin yarısına yakının (% 46) doğal gazla üreten bir ülke konumundan çıkılması gerekmektedir. Tükettiği doğal gazın % 98'ini ithalatla karşılayan ülkemizin, bir de elektriğinin yarısını bu ithal kaynakla üretmekten hızla uzaklaşması zorunluluk arz etmektedir. Zira ne doğal gaz fiyatı ne de dolar kurları üzerinde belirleyici olan Türkiye'nin, tükettiği enerjinin % 33'ünü, elektriğin % 46'sını tamamına yakını ithal edilen bir kaynakla karşılaması kabul edilebilir ve akılcı bir uygulama değildir.

Bu çerçevede, elbette ki kısa vadeli önerilerin de etkisi olmakla birlikte, bu teşvik ve vergi avantajlarını uygularken asıl olarak Türkiye'yi enerjide dışa bağımlılıktan uzaklaştıracak, ülke içinde enerji verimliliğini artıracak uygulama ve politikalara ihtiyaç vardır. Sorunun çözümü bu noktada olup, bunun dışındaki uygulama ve adımlar, söz konusu Teklifte olduğu gibi, günü kurtarmaya yönelik ve yetersiz olmaktan öteye gidemeyecektir.

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

İstanbul

İzzet Çetin

Ankara

Müslim Sarı

İstanbul

Haluk Ahmet Gümüş

Balıkesir

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Aydın Ağan Ayaydın

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

AKP Hükümetleri, elektrik enerjisinde arz açığını gidermeye ve arz güvenliğini sağlamaya yönelik gerekli tedbirleri almamıştır.

AKP hükümetleri döneminde toplam kamu yatırımları içinde enerji yatırımlarının oranı sürekli azalmıştır. 2002 yılında toplam kamu yatırımları içindeki enerji yatırımlarının oranı yüzde 20,8 olarak gerçekleşirken bu oran 2012 yılında yüzde 5,8'e kadar düşmüştür.

Elektrik enerjisinde arz açığının ortadan kaldırılması ve arz güvenliğinin sağlanması yapılan teşviklerle özel sektörden beklenmektedir. Elektrik Piyasası Kanununda yer alan teşviklerle ilgili geçerlilik süresinin bu teklifle tekrar uzatılması ve teşviklerin süresini uzatma yetkisinin bakanlar kuruluna verilmesi teşviklerle ilgili uzatma tarihlerinin hükümet tarafından gerçekçi verilere dayanarak tespit edilmediğini göstermektedir. Bu teklif, bütün teşviklere rağmen özel sektör tarafından elektrik enerjisi arz açığının giderilmediğini ve arz güvenliğinin sağlanmadığını göstermekte, bundan sonra da özel sektör tarafından elektrik enerjisi arz açığının giderilmeyeceği ve arz güvenliğinin sağlanamayacağı kuşkusunun taşındığını göstermektedir. Bu yüzden hükümet nereden, maliyeti ne olursa olsun elektrik enerjisini temin etmeye yönelik bir yaklaşım içerisinde.

Gerekli yatırımların zamanında yapılmaması ve özel sektör yatırımlarının da yetersiz kalması sonucunda meydana gelen elektrik enerjisi arz sıkıntısı kamuyu piyasa koşullarına teslim olmaya zorlamıştır.

Uygulamaya konulan maliyete dayalı fiyat eşitleme mekanizması ve ulusal tarife uygulaması ile vatandaşlar piyasa mekanizmasının işleyişine, kâr güdüsüne ve haksız bedeller ödemeye mahkûm edilmiştir.

Vatandaşlarımız tükettikleri enerjinin karşılığında zulüm derecesine varan haksız tarife bedelleri ödemektedir. 2010 yılı itibarıyla (2011 ve 2012 yılı verilerine ulaşamadık) yüzde 18,6 oranındaki elektrik kayıp kaçağı ile yüzde 7 oranındaki iletim kaybının bedeli vatandaşa yüklenmektedir. Şu anda bir elektrik faturasında yüzde 2 TRT payı, yüzde 1 enerji fonu payı, yüzde 5 belediye tüketim vergisi, yüzde 15 kayıp kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli ve perakende satış hizmet bedeli alınmaktadır. Bir de bunların üzerinden Katma Değer Vergisi alınmaktadır. Bu yükler vatandaşı ezdiği gibi her türlü üretim maliyetlerini de gereksiz bir şekilde arttırmaktadır.

2011 yılı eylül ayından bugüne kadar elektriğe yüzde 34, doğalgaza yüzde 45 civarında zam yapılmıştır.

Ülkemizde enerji talebinin yerli üretimle karşılama oranı gittikçe azalmaktadır. 1990'da yüzde 48,1 olan talebin yerli üretimle karşılama oranı 2009 yılında yüzde 29,5'e, 2010 yılında yüzde 28,5'e, 2011 yılında ise yüzde 27,6'ya düşmüştür. Mevcut politikalarının sürdürülmesi halinde birincil enerji tüketiminde dışa bağımlılığının daha da artması kaçınılmazdır.

Türkiye'nin birincil enerji tüketiminin yüzde 87'sini karşılayan doğalgazın yüzde 98'i, petrolün yüzde 91'i, taş kömürünün yüzde 90'ı ithal edilmektedir. 2011 yılındaki 240,8 milyar dolarlık ithalatımızın yüzde 22,42'si yani 54 milyar doları enerji ithalatıdır.

Enerjide dışa bağımlılığı azaltmak için enerji tasarrufunun yanında yerli ve yenilenebilir enerji potansiyellerinin harekete geçirilmesi gerekmektedir. 2011 yılında üretilen 228 TWh elektriğin yüzde 44,7'si doğalgazdan, yüzde 10'u ithal kömürden, yüzde 22,8'i baraj ve akarsulardan, yüzde 16,9'u linyitten, yüzde 2,1'i rüzgârdan, yüzde 3,2'si diğer termik santrallerden, binde 3'ü jeotermalden üretilmiştir.

Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin raporlarına göre; ülkemizde güneşten 380, rüzgârdan 120, baraj ve akarsulardan 100, linyitten 100, biyogazdan 35 ve jeotermal kaynaklardan 15 milyar kw/s elektrik üretmek mümkündür. Dolayısıyla, Türkiye, öz kaynaklarını harekete geçirdiğinde 750 milyar kw/s elektrik üretebilecektir. Ayrıca, enerji verimliliğinden 58 milyar kw/s, santrallerin rehabilitasyonu ile 19 milyar kw/s elektrik katkısı sağlanabilir. 2011 yılı tüketimimizin 228 milyar kw/s olduğu düşünüldüğünde yeterli üretim sağlandığı gibi 599 milyar kw/s'lik ihracat da yapılabilecektir. Ancak, Hükûmet tarafından Türkiye'nin bu potansiyeli kullanılmamakta, enerji açığını kapatmak için ithal kaynaklara ve fosil yakıtlara başvurulmaktadır. Bu durumda hem dışa bağımlılık, hem de sera gazlarının salımı artmıştır.

Mevcut kurulu gücün 1,3 katı oranında, çok sayıda ithal kömür ve doğalgaz yatırımı gündemdedir. Mevcut kurulu gücün yüzde 18'i düzeyinde olan 8965 MW kapasitedeki taş kömürü santrallerine lisans verilmiş olup, 11765 MW kapasitedeki yatırımların lisans başvuruları inceleme aşamasındadır. Bu santrallere lisans verilmesi hâlinde çok büyük çoğunluğu ithal kömüre dayalı santrallerin yaratacağı ilave kapasite 20730 MW'ye ulaşacaktır. Bir diğer ifadeyle, Türkiye'de kurulu gücün yüzde 41'i oranında yeni ithal kömür santrali kurulacaktır. Bu da kömür ithalatını artıracaktır.

21 Mayıs 2009 tarihli Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi'nde “Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için alınacak tedbirler sonucunda, elektrik üretiminde doğalgazın payının yüzde 30'u altında azaltılacağı” ifade edilmiştir. Ancak, 2011 yılında üretilen elektriğin yüzde 44,7'si doğalgazdan üretilirken, mevcut kurulu gücün yüzde 28'i oranında 14104 MW kapasitede santral lisansı verilmiştir. Başvuru, inceleme-değerlendirme aşamasındaki santrallerin kurulu gücü ise 30422 MW'dir. Bu santrallerin de lisans alması durumunda 55525 MW kapasiteyle bugünkü toplam kurulu gücün yüzde 88'i oranında ilave doğalgaz santrali kurulabilecektir.

İthal kömür ve doğalgaza dayalı olarak yeni kurulan bu santrallerin yaratacağı 65254 MW kapasiteyle mevcut toplam kurulu gücün yüzde 129'u oranında ithal doğalgaz ve kömür yakıtlı santral tesis edilmiş olacaktır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun sorumlu olduğu bu tablo Türkiye'nin enerjideki dışa bağımlılığını daha da artıracaktır. Bu veriler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Strateji Belgesinde yer alan, “Türkiye'nin elektrik üretiminde dışa bağımlılığı azaltma ve elektrik üretiminde doğalgazın payının yüzde 30'un altına düşürme” hedefinin bir hayal olarak kalacağını göstermektedir.

- Teklifin 1 inci maddesi:

9 Temmuz 2008 tarih ve 5784 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesiyle elektrik dağıtım şirketlerinin 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren üretim ve perakende satış faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler halinde yürütmeleri zorunlu hâle getirilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin beşinci paragrafına “Bu kapsamda gerçekleştirilecek ayrıştırma işlemleri; kayıtlı değerler üzerinden yapılması şartıyla, 13.6.2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan bölünme sayılır.” ibaresi eklenerek dağıtım şirketlerince başlanan ayrıştırma işlemlerinden vergi alınmaması amaçlanmaktadır.

Şirketlerin devir, bölünme ve hisse değişimi halleri ile bunların vergilendirme şartlarını ayrıntılı şekilde düzenleyen kurumlar vergisi kanununun 19 ve 20 nci maddeleri ile Damga Vergisi Kanununun istisnaları düzenleyen (2) sayılı tablosunda (IV / 17) ve Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinde bölünme ve ayrıştırma işlemlerinin vergi ve harçlardan müstesna tutulduğu açıkça belirtilmektedir. Bu nedenle 1 inci maddedeki düzenlemeye gerek bulunmamaktadır.

- Teklifin 2 nci maddesi:

Teklifin 2 nci maddesiyle ilgili husus 10 Mayıs 2006'da 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa eklenmiştir. Bu madde ile perakende satış şirketlerine maliyetlerini yansıtan tarifeler uygulanması sonucunda bölgeler arasında özellikle kayıp-kaçak nedeniyle oluşan fiyat farklılaşmaların ulusal tarifeyle yansımalarının önlenmesi, tüketicilerde ulusal bazda tek bir satış fiyatı uygulanması, toptan ve perakende satış fiyatlarına müdahale edilmeden, perakende satışta rekabet ortamının oluşturulması, dağıtım şirketlerinin gelirlerinin önceden tahmin edilebileceği bir mekanizmanın oluşturulması, eşitleme mekanizmasının uygulanması sürecinde sistemde oluşan kayıtların tüm kullanıcılara yansıtılması koşullarının oluşturulması hedeflenmiştir. Madde hükmünün bu ilk halinde 31 Aralık 2012 tarihine kadar süre verilmiştir. Bu kanun teklifi ile bu düzenlemenin yapıldığı tarihte öngörülen hedeflerin gerçekleştirilemediği itiraf edilmektedir.

Teklifin 2 nci maddesiyle, bu itirafların bir sonucu olarak elektrik dağıtımında uygulama süresi 2012 sonunda biten çapraz sübvansiyonlu ulusal tarifenin 2015 yılına kadar uygulanmasına devam edilmesine yönelik bir düzenleme yapılmaktadır. Elektrik sektöründe serbest piyasanın oluşturulması için üretim ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesine karar verilerek, öncelikle dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi gündeme alınmış, 2006 yılının sonuna kadar satış sürecinin tamamlanması hedeflenmiştir. Bazı il ve bölgelerde elektrik kayıp ve kaçığının yüksek olması nedeniyle özelleştirme süreci aksamış, bu durumu önlemek ve özelleştirme sürecinde bölgeler arası fiyat farklılıklarını ortadan kaldırmak amacıyla 2006 yılından itibaren fiyat eşitleme mekanizması uygulanmaya başlamıştır. 5784 sayılı kanun ile uygulama 2012 yılı sonuna kadar uzatılmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun belirlediği sistem bölgesel tarifeyle geçene kadar ulusal tarifenin uygulanmasını öngörmektedir.

Ulusal tarife modeline göre EPDK Türkiye genelinde uygulanmak üzere her bir abone grubu için tek bir tarife belirlemektedir. Fiyat eşitleme sistemine göre kâr eden elektrik dağıtım şirketleri zarar eden dağıtım şirketlerine nakit para desteği vermektedir. Ulusal tarifeyle göre dağıtım şirketleri tarafından TEAŞ'a ödenen elektrik enerji ve iletim sistemi, işletme ve kullanım bedelleri bölgelere göre değişmekte, TEAŞ bölgeler arasında sübvansiyon yapmaktadır. Bu sübvansiyon kayıp kaçak oranı ve işletme masrafları düşük bölgelerden yüksek olanlara doğru yapılmaktadır. Bir dağıtım bölgesinde kayıp kaçaklar ve işletme giderleri ne kadar yüksek olursa olsun elektrik son tüketiciye diğer bölgelerdeki aynı abone grubundaki tüketicilerle aynı fiyatla satılmaktadır. Aradaki fark satın alınan elektriğin fiyatı düşürülerek TEAŞ'a yansıtılmaktadır. TEAŞ bu zararı diğer başka bir bölgedeki dağıtım şirketinden elde ettiği kâr ile kapatmaktadır. Bazen kayıp kaçığı düşük olan bölgeler de dâhil olmak üzere ülke çapında tüm bölgelere aynı anda zam yapmak zorunda kalmaktadır. Elektrik dağıtımında özelleştirmelerin istenen sürede gerçekleşmemesi ve serbest piyasa mekanizması kurulamadığı için fiyat eşitleme mekanizmasına dayanan çapraz sübvansiyonlu ulusal tarife uygulamasının süresi 2015 yılına kadar uzatılmaktadır.

2011 yılının başından itibaren elektrik faturalarının maliyet bazlı hesaplamalara göre hazırlanmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede elektrik dağıtım şirketleri de faturalarda bütün maliyet kalemlerine yer vermeye başlamıştır. Bütün abonelerden kesilen kaçak elektrik bedeli de, faturalarda "k.k. Bedeli" ibaresiyle gösterilmeye başlanmıştır.

Elektrik dağıtım şirketleri, son aylarda abonelere gönderdiği faturalarda "Kayıp-Kaçak Bedeli" bölümündeki tutar kısmını faturalarda göstermemektedir.

Kayıp-kaçak bedeline elektrik abonelerinin tepki göstermeleri üzerine dağıtım şirketleriyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin faturalarında kayıp-kaçak bedeline yer verilip verilmemesine ilişkin bir toplantı yaptığı ve bu kararı şirketlerin inisiyatifine bıraktığı iddia edilmektedir.

Sakarya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi, “Enerjiyi abone olmadan ve dolayısıyla hiçbir ücret ödmeden kullanan kişilerin bulunup enerji bedelinin o kişilerden tahsil edilmesi esas olmalıdır” yönünde karar vermiştir. Yine aynı kararda kaçak elektrik kullanım bedelinin tüketicilerden tahsil edilemeyeceğine ve kayıp-kaçak ve sayaç okuma bedelinin mahkemeye başvuran aboneye iadesine hükmedilmiştir.

- Teklifin 3 üncü Maddesi:

9 Temmuz 2008 tarihli ve 5784 sayılı kanunla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa eklenen geçici 14 üncü madde; 2012 yılının sonuna kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi firmalara bazı teşvikler sağlamaktadır. Bu teşvikler ile beş yıl süre ile iletim sistemi ve sistem kullanım bedellerinden yüzde 50 indirim yapılmakta, yatırım döneminde üretim tesisleriyle ilgili işlem ve kâğıtlar damga vergisi ve harçtan istisna tutulmaktadır.

Teklifin 3 üncü maddesi ile, 31.12.2012 tarihinde sona eren söz konusu teşvik uygulaması 31.12.2015 tarihine kadar uzatılmakta ve Bakanlar Kuruluna bu süreyi beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmektedir.

3 üncü maddedeki bu düzenleme ile hükümetin enerji arz güvenliğinin sağlanması için öngördüğü hedeflere ulaşamadığı anlaşılmaktadır.

- Teklifin 4 üncü Maddesi:

3096 Sayılı Kanun kapsamında tesis edilen ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerinde kesintiye gidilmesi durumunda bu santrallerin ikincil yakıtla (fuel-oil ve motorin) elektrik üretmeleri halinde kullandıkları ikincil yakıt alımlarının Özel Tüketim Vergisinden muaf tutulması amaçlanmaktadır.

4 üncü maddede yer alan ÖTV konusundaki düzenleme Temmuz 2008’de 5784 sayılı kanunla getirilmiştir. Söz konusu bu düzenlemenin gerekçesinde şu ifade yer almaktadır: “Artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve 2013 yılına kadar arz güvenliğinin sağlanması amacıyla mevcut kapasitenin en üst düzeyde kullanılabilmesini teminen sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara vergi muafiyeti getirilmektedir.” Dolayısıyla görüşülmekte olan kanun teklifindeki bu düzenleme ile hükümetin öngörülerinde bir yanlışlık olduğu ya da söz konusu hedefler için gerekli tedbirlerin alınamadığı görülmektedir.

Teklifin 2 nci ve 3 üncü maddelerindeki süreler 2015 yılı sonuna kadar, 4 üncü maddesindeki süre 2019 yılı sonuna kadar uzatıldığı gibi ayrıca bakanlar kuruluna 2 nci ve 3 üncü maddelerdeki süreleri beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmektedir. Bu yetkilerle önümüzdeki 3 yıl içinde de öngörülen hedeflerin gerçekleştirilemeyeceği peşinen itiraf edilmektedir.

Yukarıda açıkladığımız gerekçelerle bu Kanun Teklifine muhalefet ediyoruz.

Saygılarımızla.

Erkan Akçay

Manisa

Sümer Oral

Manisa

Mustafa Kalaycı

Konya

Mehmet Günel

Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

“Elektrik Piyasası Kanunu ile Özel Tüketim Vergisi Kanunu’nda Değişiklik Öngören Kanun Teklifi” ne İlişkin Muhalefet Şerhidir.

Elektrik Piyasası Kanunu Teklifinin bazı maddelerinin ilgili komisyon gündeminden çıkarılıp Plan Bütçe Komisyonunun gündemine getirilmesi komisyonların çalışma esasları ile bağdaşmamaktadır. Teklifin bütün halinde görüşülmesi gerekliydi.

Tasarının komisyonda ki görüşme sürecinde, tasarı hakkında gerek tasarımı hazırlayan milletvekilin gerek bakanlığın gerekse de hükümetin bir bütünlük içinde olmadıkları açıkça ortaya çıkmıştır. Teklif sahibinin ve hükümetin tasarıya yeteri kadar özen gösterilmemiş olması da, maddeler üzerinde ki görüşmelerde çoğu kez muğlak tartışmalar yaşanmıştır.

Dağıtım şirketleri üretim ve perakende satış faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler halinde ayırıştırılması ihtiyacı neden hâsıl olmuştur? Özelleştirme ihalelerinde bu kriter neden gözötilmemiştir?

Dağıtım şirketlerinin mevcut durumda perakende hizmetini de yürüttükleri, 2013 yılı başından itibaren perakende ve dağıtım hizmetlerinde özelleştirmeler için Rekabet Kurulu’nun ortaya koyduğu koşul gereği yaşanacak ayırıştırmanın mülkiyet değil hukuki bir ayırıştırma ibaret olduğu anlatılan dilekçede, brüt kar marjı artışının dağıtım özelleştirmelerini doğrudan etkileyeceği de ortaya konulmuştur.

Bu nedenle, dağıtım özelleştirmeleri sürmekte iken yapılan dava konusu kâr artışı, dağıtım şirketlerinin karlarında artış anlamı içermektedir. Geçmişte yapılan ihaleler ile sürmekte olan ihale süreçlerinde önem taşıyan kâr unsurunun değişmiş olması, elektrik dağıtım ihalelerini rekabet açısından da etkileyecek niteliktedir. Daha önceden devredilen dağıtım kuruluşlarını alan şirketler için de yeni yüksek kâr marjlarının uygulanacak olması, geriye dönük olarak ihale koşullarının da değiştirilmesi anlamına gelmektedir ki, bu durumda gerçekleşen ihalelerde oluşan bedellerin düşük kalmış olması da düşünülebilir.

Ulusal Tarife uygulaması adı altında vatandaşın faturasına yansımının olacağı ifade edilmektedir. Oysa yatırım yapana vergi muafiyeti getirilmektedir.

Bugüne kadar AKP’nin 10 yıllık iktidarı boyunca Kamu İhale Kanunu onlarca kez delinmiş, yüzlerce kez sermaye grupları lehine vergi muafiyetleri, indirimler ve istisnalar getirilmiştir. AKP; halkın, vatandaşların lehine düzenlemeler yapmak yerine, devleti tamamen sermaye ve piyasanın hizmetine sunmuştur. Bu düzenleme de yine sermayedara muafiyet getirmekte; karşılığında vatandaşın ekstra fatura yüklemektedir. Bir başka deyişle, sermayeden almadığını, halktan fazla para almak koşuluyla talep etmekte ve yine büyük bir adaletsizliğin önünü açmaktadır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 19.10.2012 tarihli 4089 sayılı kararıyla dağıtım şirketlerinin kâr marjını %2.33’ten %3.49’a yükseltmesi yani kâr marjlarını % 50’ye yakın artırılmıştır. Hükümetin dağıtım şirketlerine 2013 yılında 550 milyon TL aktarmayı hesap etmesi ve bu paranın da 2013 yılı başında yapılan gizli zamlarla tüketicilerden karşılanacak olması bizim bu konuda haklılığımızı ortaya çıkarmaktadır.

Arz güvenliğinin sağlanması adına getirilen süre uzatımı teşvik uygulamasının ötesinde birimlere “yarar” sağlama kaygısını gündeme getirmektedir.

Hükümet, tüketicilere daha kaliteli ve ucuz hizmet sunmak için dağıtım şirketlerine yapacakları yatırımlar neticesinde teşvik adı altında kaynak sağlamaktadır. Ancak 2013 yılı itibari ile elektriğe yapılan zamdan ve kapıda olan yeni zamlardan da anlaşıldığı üzere, elektriğin ucuzlayacağı tezinin aksine, elektrik her gün daha da pahalı hale gelmektedir. Yine ülkenin birçok bölgesinde eski elektrik iletim hatlarının mevcut olması da vatandaşların kimi zaman elektrik hizmetinden günlerce mahrum kalmasına neden oluyorken, hükümetin tüketicileri düşünüyorum demeleri tamamen bir manipölasyondur.

Ayrıca maddelerdeki süre uzatmalarıyla ilgili Bakanlar Kurulunun ayrıca yetkilendirilmesi Meclisin denetim ve yasa yapma yetkisinin ihlâli anlamına gelir.

Süre uzatma yetkilerinin Yasama organı yerine Yürütme organına verilmesi başlı başına sakıncalı bir yaklaşım ve anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Zira yasa yapma yetkisi Meclisin ve onun üyelerininindir. Yapılan yasaların uygulanabilirlik süresinin, yürütme organı tarafından yerine getirilmesi, yasamanın, yürütmenin kontrolüne girmesi anlamına gelir. Yakın zamanda, Başbakan Erdoğan'ın; “Önümüze güçler ayrılığı engel çıkarmaktadır” şeklindeki konuşmasına paralel olan bu düzenleme; AKP Hükümeti'nin bütün erkleri kendi tekeline alma isteğinin tezahürü şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Adil Kurt

Hakkâri

MALATYA MİLLETVEKİLİ MAHMUT MÜCAHİT
FINDIKLI VE BOLU MİLLETVEKİLİ
ALİ ERCOŞKUN İLE 3 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNU İLE ÖZEL
TÜKETİM VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının c) bendinin 3 numaralı alt bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu kapsamda gerçekleştirilecek iş ve işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır."

MADDE 2- 4628 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 9- Düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile 10 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca kurulan tedarik şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

31/12/2015 tarihine kadar ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

31/12/2015 tarihine kadar tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur.

Bu madde kapsamındaki sürelerin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNU İLE ÖZEL
TÜKETİM VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin beşinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu kapsamda gerçekleştirilecek ayrıştırma işlemleri; kayıtlı değerler üzerinden yapılması şartıyla, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan bölünme sayılır."

MADDE 2- 4628 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 9- Düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi uyarınca kurulan perakende satış şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

31/12/2015 tarihine kadar ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

31/12/2015 tarihine kadar tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur.

Bu madde kapsamındaki sürelerin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

(Malatya Milletvekili Mahmut Mücahit Fındıklı
ve Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun ile 3
Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3- 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının c bendinde yer alan "31/12/2012" ibaresi "31/12/2015" olarak değiştirilmiş ve c bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu bent kapsamındaki sürenin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 4- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun Geçici 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2012" ibaresi "31/12/2015" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu fıkra kapsamındaki sürenin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 5- Bu Kanun 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3- 4628 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "31/12/2012" ibaresi "31/12/2015" olarak değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu bent kapsamındaki sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 4- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun geçici 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2012" ibaresi "31/12/2019" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- Bu Kanun 1/1/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

